

allerede befinder sig i ved at være døbt. Hvordan det nærmere kan udføres kommer Jørgen I. Jensen ikke meget ind på. Dog skitserer han et pædagogisk handlingsprogram på grundlag af dette syn. Det indebærer bl.a. at først skal man fortælle børn så meget bibelhistorie som muligt. Dernæst skal de i passende alder konfronteres med den historisk-kritiske forskning og dens resultater, og i vekselvirkning hermed skal så som tredje trin indgå et arbejde for igen at samle den bibelske verden til en helhed. Når man har analyseret de enkelte tekster historisk-kritisk, bør arbejdet forsættes med en betragtning af den helhed, som alle de enkelte tekster bidrager til at sammensætte. Og det tilføjes, at netop i dansk sammenhæng skulle der være en særlig mulighed for at forstå dette synspunkt, fordi netop den grundtvigske traditions kristendomsopfattelse fremhæver kristendommens sammenhæng og helhed. Det forekommer mig, at der her i form af en aktualisering af sider af Grundtvigs bibelsyn, er givet konturerne til et skriftsyn, der kan holde stand overfor fundamentalismens spøgelse, men som samtidig kan afbalancere en rabiat historisk kritik.

For snart 17 år siden skrev jeg som noget af det første jeg overhovedet skrev beregnet for offentligheden den kronik i Flensborg Avis om »Højskolens eksportværdi«. Både før og efter har mange beskæftiget sig med det faktum, at Grundtvig fremstår som et så typisk dansk fænomen, at en udbredelse af hans skrifter og indoptagelse af hans tanker i andre kulturer synes vanskelig. Kaj Thaning er imidlertid »overbevist om, at han kan eksporteres«, og i sin artikel aflægger han vidnesbyrd om, hvorledes han under mødet med en række lande og fremmede kulturer rent faktisk er kommet til at tænke på Grundtvig. Nu er det ikke sikkert, at det alle de steder Thaning nævner, drejer sig om direkte eksport. Der kan også være tale om, »at tanker fra ham af sig selv har banet sig vej, så at sige under jorden«. Så bliver forbindelsen selvfølgelig svær at eftervise, – men Thaning vil altså i nogle tilfælde hævde den. Det gælder Kina, hvor Thaning vil se en påvirkning via missionsskolerne i forhold til Maos tanker om foreningen af håndens og åndens arbejde. Og det gælder Tanzania samt Thailand. Mest udførligt refererer Thaning nogle kontakter han har fået etableret med mennesker, der ud fra universitetet i Bari i Syditalien virker for en voksenundervisning, der har stærke mindelser om de folkeoplysnings tanker, der satte højskolen igang.

Udgangspunktet for Kirkeligt Samfunds virke er Grundtvigs kirkelige og folkelige tanker. I en folkelig årbog som Vartovbogen er det naturligt, at Grundtvig mest indirekte kommer til orde, idet hans tanker viser sig som en inspiration til at behandle aktuelle emner på en bestemt måde. Således lever Grundtvig i denne årbog også i andre end de to her refererede artikler, hvor Grundtvigs navn står et antal gange i teksten.

Viggo Mortensen

Dansk Tidsskrift Index, 61. årgang, 1975. Bibliotekscentralens Forlag, Ballerup 1977. XXVIII s., 540 sp., 122 s.

Dansk Tidsskrift Index, 62. årgang, 1976. Bibliotekscentralens Forlag, Ballerup 1978. XXX, 448 s.

Fra og med 1975 overgik *Dansk Tidsskrift Index* til »løbende registrering«, – således at forstå, at det blev muligt at følge tidsskriftartiklernes ustandselige strøm på nærmere hold, gennem månedshæfter betitlet *Danske Tidsskriftartikler*, forud for kumulationen af henvisningsmaterialet i årsbind.

Dansk Tidsskrift Index er en af de fire bestanddele, som udgør den danske nationalbibliografi. De tre øvrige bestanddele er *Dansk Bogfortegnelse*, der nu kumuleres i treårsbind omfattende såvel alfabetisk som systematisk del, *Avis Kronik Index*, der udkommer månedsvis og ved årgangens slutning får tilføjet et registerhæfte, samt *Impressa publica Regni Danici*, der indexerer regeringspublikationerne. Med dette »apparat« lever Danmark i alt væsentligt op til den standard for nationalbibliografisk service, som blev fastsat på UNESCO's konference i Paris 1950.

Dansk Tidsskrift Index bringer en systematisk fortegnelse over indholdet af ca. 365 tidsskrifter publiceret i Danmark. Ordet »systematisk« indebærer, at henvisningsmateriale er ordnet efter det såkaldte decimalclassesystem, folkebibliotekernes velkendte variant af Dewey-systemet. Det er naturligvis ikke *alt* i de pågældende tidsskrifter, som indexeres. Det afgørende kriterium for udvælgelsen er indeholdt i formuleringen »alle væsentlige artikler på over 5000 typografiske enheder«, – hvilket implicerer et skøn, som formentlig udøves med allerstørste forsigtighed. Anmeldelser udelades, ligesom flere andre stofkategorier, således som der gøres rede for det i forordet. Jeg har ved en tidligere lejlighed (i *Bogens Verden* XLVII 1965, s. 265-68) gjort opmærksom på det uheldige i, at man i *Dansk Tidsskrift Index* ikke kan finde henvisninger til lange og grundige anmeldelser, måske med karakter af forskningsbidrag, når man i *Avis Kronik Index* kan finde henvisninger til endog ganske korte og uvæsentlige anmeldelser.

Når *Dansk Tidsskrift Index* er tilgået *Grundtvig-Studier* til anmeldelse, må det selvfølgelig hænge sammen med, at man fra Bibliotekscentralens side har skønnet, at indexen kan være Grundtvig-forskningen til nytte. Således foranlediget skal jeg gerne vedgå, at den faktisk ikke har været ganske uden betydning for det arbejde, som jeg fremlægger andetsteds i dette bind, – og som efter sagens natur suspenderer dens betydning i forbindelse med opsøgning af tidsskriftartikler om Grundtvig. Bevæger man sig videre ud, f.eks. til problemfelter som »den grundtvigske folkehøjskole«, vil der imidlertid stadig være brug for *Dansk Tidsskrift Index*!

Fremgangsmåden er iøvrigt såre enkel, om man vil skaffe sig et udblik over et bestemt års Grundtvig-litteratur. Det mest nærliggende er at finde frem til »Grundtvig« i decimalclassesystemets sidste gruppe, »99.4. Biografier af enkelte personer«, – hvor også artikler om enkeltpersoners virksomhed og værk fortegnes, selvom de jo egentlig ikke kan kaldes biografier. Derefter bør man slå op under »Grundtvig« i emneregistret, – hvorfra der i 1975-årgangen henvises med spaltetal, mens der i 1976-årgangen gøres brug af de systematiske grupperes numre (nok en fordel under en produktionssynsvinkel, men irriterende for brugeren, især hvor talen er om store systematiske grupper). På denne måde henvises man til en række artikler, der har Grundtvigs navn – evt. adjektiviseret – i titlen, uden at dette dog har berettiget til placering under 99.4.

Hvad der ovenfor er anført om anmeldelser, gælder selvfølgelig også her. F.eks. er Kaj Thanings anmeldelse af Ejvind Larsens bog om Grundtvig og Marx (i *Grundtvig-Studier* 1974) ikke fortegnet, mens samme forfatters anmeldelse af P. G. Lindhardts prædikensamling *Konfrontation* (i *Præsteforeningens Blad* 1975) er fortegnet, – fordi den ikke har en anmeldelses ydre fremtoningspræg.

Alt i alt fortegnes i 1975-årgangen fem bidrag til Grundtvig-litteraturen under 99.4., – heraf to i *Grundtvig-Studier* 1974 (NB ikke 1975 – på grund af den forsinkelse, hvormed årbogen udkom, en forsinkelse, der ganske vist ikke kan måle sig med den, hvormed indexen udkom), to i *Dansk Kirkesangs årsskrift* 1973-74, samt det ovenfor nævnte Thaning-bidrag i *Præsteforeningens Blad*. Af de andetsteds (syv forskellige steder!)

fortegnede bidrag fremkom to i *Grundtvig-Studier* (Morten Bredsdorff, Aage Jørgensen), to i *Dansk Udsyn* (Kaj Thaning, Vilhelm Nielsen), ét i *Dansk teologisk Tidsskrift* (Gregor Malantschuk), ét i *Pædagogik* (K. E. Bugge) og ét i *Højskolebladet* (Holger Begtrup, – et foredrag holdt i 1926, som kun med en vis ret kan henføres til Grundtvig-litteraturen). Emneregistret viser derimod ikke vej til Enok Mortensens bidrag til *Grundtvig-Studier*, – uanset at nogle af de deri omtalte, til Amerika omplantede salmer jo er af Grundtvig.

Vender vi os til 1976-årgangen, finder vi kun to bidrag fortegnet under 99.4., – nemlig Jørgen Elbeks og Uffe Hansens artikler i *Grundtvig-Studier* 1975. Emneregistret bringer os på sporet af yderligere tre bidrag, placeret henholdsvis under »23. Dogmatik« (Chr. Thodbergs artikel i *Grundtvig-Studier*), »32.1. Politiske systemer i almindelighed« (Vilhelm Niensens artikel i *Vartovbogen* 1976), samt »37.41. Højskoler. Ungdomsskoler« (Vilhelm Niensens artikel i *Dansk Udsyn* 1976). Desuden henvises under emneordet »grundtvigianisme« til to bidrag under »26.4. Liturgi«, som har ordet »grundtvigsk« i titlen: A. F. Nørager Pedersens »Et grundtvigsk indlæg i liturgidebatten« (i *Præsteforeningens Blad* 1976) og Jørgen Schultz' »Grundtvigsk menighedsliv i dag« (i *Dansk Kirkeliv* 1975-76).

Dansk Tidsskrift Index 1975 og 1976 er her blevet betragtet fortrinsvis under Grundtvig-forskningens synsvinkel. Jeg skylder endnu at anføre, at de to forudgående årgange – altså 1973 og 1974 – endnu ikke er udkommet! Forsinkelsen blev i 1975-årgangens forord forklaret og undskyldt med en henvisning til overgangen til løbende registrering, – mens 1976-årgangens forord opretholder en pinlig tavshed på dette punkt.

Iøvrigt kan oplyses, hvad jeg først under udarbejdelsen af denne anmeldelse kom på det rene med, at *Dansk Tidsskrift Index* og *Avis Kronik Index* ophørte med at udkomme ved udgangen af 1978. I stedet udsendes *Dansk Artikel-Index* og *Dansk Anmeldelses-Index*, som begge omfatter såvel tidsskrifter som aviser. Artikel-indexen publiceres i månedshæfter, mens anmeldelses-indexen publiceres månedsvis som mikrofiche. Det er glædeligt, at tidsskriftanmeldelserne endelig er kommet ind i det nationalbibliografiske systems favntag. Men det er betænkeligt, at man har »sammenkørt« tidsskrift- og avismateriale, al den stund de to kategorier normalt kræver hver sin rekvisitionsprocedure. Og endelig er det simpelthen upraktisk, at mikroficheerne kun kan benyttes, hvor der er et aflæsningsapparat til rådighed. Man må håbe, at en årlig kumulation må finde sted, og at offentliggørelsen af den må ske på gammeldags vis.

Aage Jørgensen